

# Rom upprättar synen – nummer sex

## *De profetiska kontroverserna i adventisthistorien: att förstå konflikten mellan Uriah Smith och James White om Daniel 11:36*

Jeff Pippenger

2024-08-14

Vi behandlar sex linjer av profetisk kontrovers som har förekommit inom adventismens historia från 1798 fram till i dag.

”I historien och profetian framställer Guds ord den långvariga striden mellan sanning och villfarelse. Den striden pågår ännu. Det som har varit kommer att upprepas. Gamla stridsfrågor kommer att tas upp på nytt, och nya teorier kommer ständigt att uppstå. Men Guds folk, som genom sin tro på och uppfyllelse av profetian har haft del i förkunnelsen av den första, andra och tredje ängelns budskap, vet var de står. De har en erfarenhet som är dyrbarare än fint guld. De skall stå fasta som en klippa och hålla fast vid sin ursprungliga tillförsikt orubbligt intill slutet.” Selected Messages, bok 2, 109.

Den föregående artikeln behandlade den första och den sista kontroversen om den romerska makten, och vi ska nu ta upp den kontrovers som uppstod mellan Uriah Smith och James White. Uriah Smith införde sin egen ”privata tolkning” i vers trettiosex.

”VERS 36. Och kungen skall handla efter sitt eget behag; och han skall upphöja sig och förhäva sig över varje gud, och han skall tala förunderliga ting mot gudarnas Gud, och han skall ha framgång till dess att vreden har fullbordats; ty det som är bestämt skall ske.

”Den kung som här introduceras kan inte beteckna samma makt som senast omtalades, nämligen den påvliga makten; ty beskrivningarna stämmer inte, om de tillämpas på den makten.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 292.

Smith medgav att makten i den föregående versen var ”det påvliga Rom”, men hävdar att kännetecknen i vers trettiosex inte är profetiska kännetecken som identifierar det påvliga Rom. Det påståendet är falskt. Man bör erinra sig att vid upproret år 1863 åsidosattes de sju tiderna i Tredje Moseboken kapitel tjugosex, och därför förkastades framställningen av de sju tiderna i båda Habackuks tavlor. Både 1843 års karta och 1850 års karta återger de sju tiderna i själva mitten av kartorna, och båda framställningarna placerar korset i mitten av linjen för de sju tiderna. När det nya ljuset om de sju tiderna kom år 1856 och därefter förkastades, markerade detta ett förkastande av Habackuks två tavlor, och även av Profetians Andes auktoritet, vilken så tydligt identifierar att båda kartorna var ledda av Gud.

Enligt syster White är Satans sista bedrägeri att göra Guds Andes vittnesbörd verkningslöst, och här bestod det första bedrägeriet i att göra Guds Andes vittnesbörd verkningslöst, och det utgjorde också ett samtidigt förkastande av de grundläggande sanningarna på de två tabellerna, och mer specifikt de sju tiderna.

Vid upproret år 1863 var det ingen mindre än Uriah Smith som framställde den förfälskade kartan från 1863, vilken avlägsnade de sju tidernas linje. År 1863 hade Uriah Smith slutit sina ögon för ljuset om de sju tiderna och var oförmögen att se att det finns två ”vrededomar” som Daniel identifierar. De två vrededomarna representerar de sju tiderna över Israels norra rike och Juda södra rike. Den första, mot de tio nordliga stammarna, började år 723 f.Kr. och slutade år 1798, och den andra började år 677 f.Kr. och slutade år 1844.

Gabriel kom till Daniel i kapitel åtta för att förklara marah-synen, och i samband med detta gav han ett andra vittnesbörd om 1844. De tvåtusentrehundra åren i Daniels åttonde kapitel slutade 1844, men då upphörde också den sista av de två förbittringarna mot det norra och det södra riket.

Och han sade: Se, jag vill låta dig veta vad som skall ske vid vreden sista slut; ty vid den bestämda tiden skall slutet komma. Daniel 8:19.

Den sista änden förutsätter en första ände. Den sista av de två vredesperioderna, som helt enkelt är ett annat uttryck för de sju tiderna, slutade år 1844, och den första vredesperioden slutade år 1798. Den vers som Smith påstod inte innehöll några närmare bestämmingar om påvemakten angav det år då påvedömet skulle få sitt dödliga sår.

Och kungen skall göra efter sitt eget behag; och han skall upphöja sig och förhäva sig över varje gud, och han skall tala förunderliga ting mot gudarnas Gud, och det skall gå honom väl till dess att vredesdomen har fullbordats; ty det som är bestämt skall ske. Daniel 11:36.

”Kungen” i vers trettiosex skulle ”ha framgång till dess att vreden har fullbordats”. Lägg märke till vad Smith skriver om Daniel kapitel åtta, verserna tjugotre och tjugofyra, i samma bok där han hävdar att den påvliga makten inte äger de rätta kännetecknen för att uppfylla vers trettiosex.

”VERS 23. Och i slutet av deras rike, när överträdarna har nått sitt fulla mått, skall en kung med bister uppsyn och förfaren i dunkla utsagor träda fram. 24. Och hans makt skall vara väldig, men inte genom hans egen makt; och han skall anställa förunderlig förödelse och ha framgång och utföra sina förehavanden, och han skall förgöra de mäktiga och det heliga folket. 25. Och genom sin list skall han också låta sveket ha framgång i sin hand; och han skall upphöja sig själv i sitt hjärta, och genom fred skall han förgöra många; han skall också resa sig mot furstarnas Furste; men han skall bli krossad utan människohand.

”Denna makt efterträder getrikets fyra delningar i deras rikes senare tid, det vill säga mot slutet av deras bana. Den är naturligtvis densamma som det lilla hornet i vers 9 och följande. Tillämpa detta på Rom, såsom framställts i anmärkningarna till vers 9, och allt blir harmoniskt och klart.

””En konung med barskt ansikte.” Mose kallar, när han förutsäger det straff som genom denna samma makt skulle komma över judarna, den ”ett folk med barskt ansikte”. 5 Mos. 28:49, 50. Intet folk visade ett mer fruktansvärt yttre i krigisk uppställning än romarna. ”Som förstår dunkla ord.” Mose säger i det skriftställe som nyss åsyftades: ”vars tungomål du icke skall förstå”. Detta kunde inte sägas om babylonierna, perserna eller grekerna i förhållande till judarna; ty det kaldeiska och det grekiska språket användes i större eller mindre utsträckning i Palestina. Så var det däremot inte med latinet.

”När överträdarna har nått sitt fulla mått.” Hela tiden hålls sambandet mellan Guds folk och deras förtryckare i sikte. Det var på grund av hans folks överträdelser som de såldes i fångenskap. Och deras fortvaro i synd medförde strängare straff. Aldrig var judarna, som nation betraktad, mer moraliskt fördärvade än vid den tid då de kom under romarnas överhöghet.

”Mäktig, men inte genom sin egen kraft.” Romarnas framgång berodde till stor del på deras allierades bistånd och på splittringar bland deras fiender, vilka de alltid var redo att utnyttja. Det påvliga Rom var också mäktigt genom de världsliga makter över vilka det utövade andlig kontroll.

”Han skall på ett förunderligt sätt förgöra.’ Herren sade till judarna genom profeten Hesekiel att han skulle utlämna dem åt män som var ”skickliga att fördärva”; och nedslaktningen av en miljon etthundratusen judar vid Jerusalems förstörelse genom den romerska armén var en fruktansvärd bekräftelse på profetens ord. Och Rom var i sin andra, eller påvliga, fas ansvarigt för femtio miljoner martyrs död.

”Och genom sin list skall han låta sveket lyckas i sin hand.’ Rom har mer än alla andra makter utmärkt sig genom en politik av list, varigenom det lade nationerna under sin kontroll. Detta gäller både det hedniska och det påvliga Rom. Och så fördärvade det många genom fred.”

”Och Rom, slutligen, reste sig i en av sina ståthållares person mot furstarnas Furste, genom att avkunna dödsdom över Jesus Kristus. ’Men han skall krossas utan människohand’, ett uttryck som identifierar förstörelsen av denna makt med slagen mot bildstoden i kapitel 2.” Uriah Smith, *Daniel and the Revelation*, 202–204.

Smith identifierar två gånger i avsnittet att de profetiska kännetecknen hos det hedniska och det påvliga Rom är utbytbara, ty de är helt enkelt manifestationen av Rom i dess två faser, såsom blandningen av järn och lera i Daniels andra kapitel, vilken syster White identifierar som symboler för kyrklig maktutövning och statskonst. När Daniel i de verser som Smith behandlar säger att Rom ”skall ha framgång och handla”, och att Rom ”skall låta list ha framgång i hans hand”, hävdar Smith att i vers trettiosex identifierar den ”konung” som ”skall ha framgång till dess att förbittringen har fullbordats” ett profetiskt kännetecken hos både det hedniska och det påvliga Rom. Därefter hävdar han att inga av Roms kännetecken i vers trettiosex syftar på den påvliga makten.

Vi har hänvisat till Smith till stöd för identifieringen av Rom som de rövare som upprättar synen, och ett av de fyra profetiska kännetecknen i vers fjorton är att Rom upphöjer sig självt.

Och i de tiderna skall många resa sig mot kungen i söder; också våldsmännen bland ditt folk skall upphöja sig för att stadfästa synen; men de skall falla. Daniel 11:14.

Smith hävdar att kännetecknen för kungen i vers trettiosex inte överensstämmer med den påvliga makten, trots att han tidigare försvarade uppfattningen att det var Rom i vers fjorton som upphöjer sig självt. Ändå skall kungen i vers trettiosex ”upphöja sig själv”. Just denne samme kung i vers trettiosex skulle ”tala förunderliga ting mot gudarnas Gud”. I Daniel skall den påvliga makten ”tala stora ord mot den Högste”, och i Uppenbarelseboken hädar den påvliga makten mot den Högste.

Och åt honom gavs en mun som talade stora ord och händelser; och makt gavs åt honom att fortsätta i fyrtiotvå månader. Och han öppnade sin mun till händelse mot Gud, för att häda hans namn och hans tabernakel och dem som bor i himlen. Uppenbarelseboken 13:5, 6.

Varje profetisk känneteckning av den påvliga makten identifieras i vers trettiosex.

Och kungen skall göra efter sitt eget behag; och han skall upphöja sig och förhäva sig över varje gud och tala förunderliga ting mot gudarnas Gud, och det skall gå honom väl till dess att vredesdomen har fullbordats; ty det som är beslutat skall ske. Daniel 11:36.

Mänskliga kommentatorer är ofta opålitliga, men många adventistiska kommentatorer vittnar om den uppenbara sanningen att det var vers trettiosex som aposteln Paulus parafraserade i 2 Thessalonikerbrevet, när han talade om syndens människa.

Låt ingen bedra er på något sätt; ty den dagen kommer inte, om inte avfallet först har kommit och syndens människa har uppenbarats, fördärvets son, han som står emot och upphöjer sig över allt som kallas Gud eller som tillbes, så att han såsom Gud sätter sig i Guds tempel och visar sig vara Gud. 2 Thessalonikerbrevet 2:2, 3.

Vers trettiosex säger att ”han skall upphöja sig och förhäva sig över varje gud”, och Paulus säger: ”syndens människa måste först bli uppenbarad, fördärvets son, han som står emot och upphöjer sig över allt som kallas Gud eller som blir föremål för tillbedjan.” Det är uppenbart att Smith saknade varje profetisk auktoritet att hävda att kungen i vers trettiosex var en annan än den kung som avses i verserna fram till vers trettiosex. Grammatiskt sett hade han ingen grund för att göra denna felaktiga tillämpning, och hans påstående att han gjorde det därför att vers trettiosex inte uppvisar några kännetecken på den påvliga makten var en förvrängning av Skriften i ett försök att upprätta en privat uttolkning.

Vi har också det profetiska ordet, desto fastare; och ni gör väl i att ge akt på det såsom på ett ljus som lyser på en mörk plats, till dess att dagen gryr och morgonstjärnan går upp i era hjärtan. Framför allt skall ni veta detta, att ingen profetia i Skriften tillåter någon egen uttydning. Ty ingen profetia har någonsin framkommit genom en människas vilja, utan heliga Guds män talade, drivna av den Helige Ande. 2 Petrus 1:19–21.

Under de laodiceiska adventismens år har det funnits många adventistiska teologer, pastorer och författare som har behandlat frågan huruvida de anser att Smiths tillämpning är korrekt eller felaktig. En australisk pastor, Louis Were, som sedan länge är avliden, ägnade större delen av sin tjänst åt att motsätta sig Smiths falska profetiska modell. Skälet till hans motstånd var inte enbart att Smith slutligen identifierade den kung som i vers fyrtiofem går sitt slut till mötes som Turkiet, utan Smiths framställning gav också upphov till en felaktig tillämpning av Harmagedon. På 1980-talet eller omkring den tiden författade en adventistisk författare en bok med titeln *Adventists and Armageddon, Have we Misunderstood Prophecy?* Författarens namn är Donald Mansell, och boken finns fortfarande att få tag på.

Mansell följer historien fram till första världskriget och andra världskriget och visar att när man såg att båda dessa krig närmade sig, började adventistiska evangelister att använda Smiths falska

tillämpning av att Turkiet skulle marschera till det bokstavligen Jerusalem som ett tecken på Harmageddon och världens ände. Han påvisar genom kyrkans medlemsförteckningar att när vart och ett av krigen närmade sig, fördes många själar in i medlemskapet i Adventistsamfundet, på grundval av evangelisternas profetiska betoning, hämtad ur Smiths bristfälliga uppfattning om Harmageddon.

När vartdera kriget hade upphört och de bristfälliga förutsägelserna inte hade gått i uppfyllelse, förlorade kyrkan fler medlemmar än den hade vunnit genom den profetiska modell som hade utformats av Smith.

Genom Smiths förkastande av milleristernas grundläggande budskap och hans villighet att främja sin privata tolkning av vers trettiosex till fyrtiofem i Daniel frambringade hans logik en profetisk modell grundad på aktuella händelser.

I meningsutbytet mellan Smith och James White om den kung som går mot sitt slut i den sista versen av Daniel elva framlade James White en logik som på ett kärnfullt sätt åskådliggjorde Smiths sandiga profetiska grundval. White lärde att ”profetia frambringar historia, men historia frambringar inte profetia.”

Adventismens evangelister, som verkade före båda krigen, använde den framväxande historien för att framlägga Smiths bristfälliga profetiska modell av Armageddon, och deras arbete, som tycktes vara så välsignat under tiden fram till krigen, ledde till en nettoförlust när det visades att den profetiska modellen vilade på en privat uttolkning.

Akta er för falska profeter, som kommer till er i fårakläder, men invärtes är de glupande vargar. På deras frukt skall ni känna igen dem. Plockar man druvor av törnen eller fikon av tistlar? Så bär varje gott träd god frukt, men ett dåligt träd bär ond frukt. Ett gott träd kan inte bära ond frukt, inte heller kan ett dåligt träd bära god frukt. Varje träd som inte bär god frukt huggs ner och kastas i elden. Alltså skall ni känna igen dem på deras frukt. Matteus 7:15–20.

Smiths benägenhet att främja en privat profetisk modell av kungen i vers trettiosex gav också upphov till en felaktig tillämpning av den sjätte plågan och Harmageddon.

Och den sjätte ängeln tömde sin skål över den stora floden Eufrat; och dess vatten torkade ut, så att vägen bereddes för kungarna från östern. Och jag såg tre orena andar, lika grodor, komma ut ur drakens mun och ur vilddjurets mun och ur den falske profetens mun. Ty de är onda andars andar, som gör tecken och går ut till jordens kungar och hela världens kungar för att samla dem till striden på Guds, den Allsmäktiges, stora dag. Se, jag kommer som en tjuv. Salig är den som vakar och bevarar sina kläder, så att han inte går naken och man ser hans skam. Och han samlade dem på den plats som på hebreiska kallas Harmagedon. Uppenbarelseboken 16:12–16.

Som vi tidigare har påpekat, kommer den sjätte plågan efter det att människans prøvotid har avslutats; därför måste varningen att bevara sina kläder avse en prövande fråga som uppstår innan Mikael träder fram och människans prøvotid avslutas och den första plågan börjar. Den sjätte plågan identifierar drakens, vilddjurets och den falske profetens verksamhet, vilka utgör den

trefaldiga förening som träder samman vid den snart kommande söndagslagen. Denna trefaldiga förening är det moderna Rom, och den symbol som identifierar och befäster det moderna Roms trefaldiga förening är ”våldsverkarna bland ditt folk”, som ”upphöja sig för att fullborda synen” och ”falla”.

Varningen i den sjätte plågan, när den förstås, gör det möjligt för en själ att bevara sina kläder; men om den förkastas lämnar den en själ naken, vilket är ett av de fem kännetecknen hos en laodiceisk kristen. Den symbol som fastställer den varningen är rövarna av ditt folk, som upphöjer sig själva och till sist faller. Salomo sade att om Guds folk inte har den synen, går de under.

Där ingen uppenbarelse finns, blir folket tygellöst; men salig är den som håller lagen.  
Ordspråksboken 29:18.

Det hebreiska ordet för ”gå under” betyder ”att göra naken”, och Johannes skrev: ”Salig är den som vakar och bevarar sina kläder, så att han inte går naken och man ser hans skam.” Smith hade fel beträffande Nordens konung, och den falska profetiska grundvalen gjorde det möjligt för honom att utveckla en profetisk tillämpning som, om den antas, frambringar nakenhet, vilket är en symbol för laodiceerna, som utspys ur Herrens mun.

Smith hade inga svårigheter att hävda sin nya falska identifiering av kungen i norr i polemik mot profetissans make James White. Adventistiska historiker, liksom syster White, behandlar deras berömda meningsskiljaktighet. Ellen White tillrättavisade både sin make och Smith för att de lät sin meningsskiljaktighet om vem som representerades av kungen i norr i Daniel elva komma till offentlig kännedom. I den allra första adventistiska publikationen efter den stora besvikelsen år 1844 skrev James White:

”Att Jesus reste sig upp, och stängde dörren, och kom till den Gamle av dagar för att motta sitt rike, i den sjunde månaden 1844, det tror jag fullt och fast. Se Luk. 13:25; Matt. 25:10; Dan. 7:13, 14. Men Mikael's uppresande, Dan. 12:1, tycks vara en annan händelse, för ett annat ändamål. Hans uppresande år 1844 var för att stänga dörren och komma till sin Fader för att motta sitt rike och makt att regera; men Mikael's uppresande är för att uppenbara sin konungsliga makt, som han redan har, i de ogudaktigas fördärv och i sitt folks befrielse. Mikael skall träda upp vid den tid då den sista makten i kapitel 11 går mot sitt slut, och ingen hjälper honom. Denna makt är den sista som nedtrampar Guds sanna församling; och eftersom den sanna församlingen ännu nedtrampas och förkastas av hela kristenheten, följer därav att den sista förtryckande makten ännu inte har 'gått mot sitt slut'; och Mikael har inte trätt upp. Denna sista makt, som nedtrampar de heliga, framställs i Uppenbarelsesboken 13:11–18. Hans tal är 666.” James White, *A Word to the Little Flock*, 8.

När Smith framlade sitt så kallade ”nya ljus” i fråga om ”den sista makten i Daniel kapitel elva”, betraktade James White Smiths tillämpning inte som nytt ljus, utan som ett angrepp på grundvalarna. Kontroversen om Rom såsom kungen i norr i Daniel elva, som ägde rum mellan Uriah Smith och James White, besitter särskilda kännetecken, vilka vi, såsom profetians studerande, skall sammanföra med de övriga kontroverserna i adventisthistorien rörande symbolen Rom.

Ett av dessa kännetecken är införandet av en privat tolkning. Ett annat kännetecken är att tillämpningen av den privata tolkningen kräver en förvrängning av den enkla grammatiken, ty Smith åsidosatte inte bara att varje profetiskt kännetecken i vers trettiosex avser Rom, utan han åsidosatte också att den grammatiska strukturen kräver att kungen i vers trettiosex måste vara samme kung som framställs i det föregående avsnittet.

En annan är att den privata uttolkningen var ett förkastande av grundläggande sanningar. En annan är att den representerar ett förkastande av Profetians Andes auktoritet. Ett annat kännetecken är att den första felaktiga uppfattningen angående Rom kommer att leda till en profetisk modell som omöjliggör för en människa att bevara sina kläder när de närmar sig den mänskliga prøvotidens slut. Ett annat var villigheten att offentligt främja sin privata uttolkning. En annan är att den privata uttolkningen undantagslöst identifieras som nytt ljus. Alla dessa kännetecken återfinns i den nuvarande diskussionen om ”ditt folks rövare”.

När Roms sista kontrovers, vilken förebildades genom Roms första kontrovers som identifierade ”ditt folks rövare”, sammanförs med den profetiska linjen i Uriah Smiths och James Whites kontrovers, kommer vi att se att en klass bygger sin profetiska modell på en privat uttolkning, som förkastar grundläggande sanning.

Förkastandet av de grundläggande sanningarna utgör automatiskt ett förkastande av Profetians Andes auktoritet, som så kraftfullt försvarar dessa grundläggande sanningar. Denna grupp kommer också att vara villig att offentligt lägga fram sin uppfattning, oavsett vilka farhågor som kan väckas beträffande den inverkan undervisningen kan ha på Guds folk runt om i världen.

Omedelbart efter 1844, under adventismens första generation, infördes ytterligare en kontrovers angående Rom. Denna kontrovers fortsatte att hållas vid liv, tills den falska uppfattningen antogs i adventismens tredje generation. Vi ska betrakta kontroversen om ”det dagliga” som den fjärde av sex linjer som vi nu överväger i modellen rad på rad.

Men innan vi tar upp den fjärde linjen i Romes stridsfrågor, behöver man erinra sig att vi i den föregående artikeln, när vi behandlade vers tio i det elfte kapitlet i Daniel, sade: ”Vers tio knyter också direkt de ”sju tiderna” i Tredje Moseboken tjugosex till den dolda historien, men den sanningslinjen ligger utanför det som vi här framlägger.”

Uriah Smith var den ledande gestalten i förkastandet av de sju tiderna år 1863. Han hade förkastat den kunskapens tillväxt i det ämnet som framlades i artiklarna om detta ämne, författade av Hiram Edson och publicerade i Review år 1856. Konsekvenserna av att Smith var förbunden med en rörelse som framlade de sju tiderna, men som därefter förkastade en kunskapens tillväxt just i det ämnet, ligger också utanför ämnet för kännetecknen i Smiths introduktion av vad han påstod vara nytt ljus i frågan om kungen i norr; men när vi avslutar vår översikt över den adventistiska kontroversernas linje rörande Rom, kommer vi att återvända både till betydelsen av vers tio i Daniels elfte kapitel och också till vad som representeras av Smiths förkastande av det laodiceiska budskap som anlände år 1856 tillsammans med kunskapens tillväxt om de sju tiderna.

”Vår tro beträffande den förste, den andre och den tredje ängels budskap var riktig. De stora vägmärken som vi har passerat är orubbliga. Även om helvetets härskaror kan försöka rycka dem loss från deras grundval och triumfera vid tanken på att de har lyckats, så lyckas de ändå inte. Dessa sanningens pelare står fasta som de eviga höjderna, orubbade av alla människors ansträngningar i förening med Satans och hans härs. Vi kan lära mycket och bör ständigt rannsaka Skrifterna för att se om detta förhåller sig så.” Evangelism, 223.

”Sanningens stora kännemärken, som visar oss vår orientering i den profetiska historien, ska noggrant bevaras, så att de inte rivs ner och ersätts med teorier som skulle medföra förvirring snarare än verkligt ljus.” Selected Messages, bok 2, s. 101, 102.

”Vid denna tid kommer många ansträngningar att göras för att rubba vår tro i helgedomsfrågan; men vi får inte vackla. Inte en enda tapp får flyttas från grunderna för vår tro. Sanningen är fortfarande sanning. De som blir osäkra kommer att drivas in i villoläror och kommer till sist att finna sig vara otrogna i fråga om de bevis vi tidigare har haft för vad som är sanning. De gamla vägmärkena måste bevaras, så att vi inte förlorar vår orientering.”

Manuscript Releases, volym 1, 55